

پیرامون همایش سواد اطلاعاتی

• مازیار امیرحسینی

دانشجوی دکترای کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه شیراز

ارزیابی فرایندکار در افراد جامعه به وجود آورد و آنها را به شهروندان جامعه اطلاعاتی تبدیل نماید.

پرداختن به امر آموزش مراجعان به مراکز اطلاع رسانی و کتابخانه-ها در حالی که می تواند پاسخی به یک موقعیت خاص باشد، حاوی منافع گوناگون نیز به نظر می رسد. ارتقای سطح بهره‌وری از وقت مراجعان، حفظ منابع که گاهی نفیس و کمیاب نیز هستند، کاستن فشار کاری کتابداران که همواره برای فراگیری فناوری های جدید کتابداری و مطالب مفید در ارتباط با حرفه خود با کمبود فرصت روبه‌رو می باشند، از جمله ثمرات آموزش سواد اطلاعاتی به شمار می رود. رها کردن مراجعان با اطلاعات مختصری که از نحوه استفاده از منابع دارند می تواند موجب غفلت آنها به دسترسی از ده‌ها مدرک و منابع مفیدی شود که آنان نیاز به آن مدرک دارند. به نظر می رسد برای اجتناب از تبدیل شدن مجموعه‌ها و کتابخانه‌ها به انبار منابع، لازم است برنامه‌های آموزشی مناسب و مستمر برای مراجعان به این گونه مراکز تدارک دیده شود. در هر حال آنها را با معلوماتی که موجب استفاده مطلوب از منابع می کند آشنا نگه داریم.

هدف همایش

همایش «آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی» با هدف فراهم آوردن شرایط و بستری مناسب برای تولید دانش در زمینه سواد اطلاعاتی و تبادل دانش و اندیشه میان پژوهشگران، اعضای هیات علمی و دانشجویان در ۱ - ۲ خردادماه ۱۳۸۳ در مشهد برگزار شد.

برگزارکنندگان امیدوارند یافته‌ها و نتایج این همایش بتواند حرکت جامعه را در درک جدی تر جایگاه سواد اطلاعاتی در ایجاد جامعه اطلاعاتی و آسان نمودن جنبش نرم‌افزاری یاری رساند. بدون تردید، توسعه مبتنی بر دانایی در ابتدا مستلزم توسعه سواد اطلاعاتی است.

• آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع رسانی، به کوشش رحمت‌الله فتاحی، با همکاری محمد حسین دینانی [و دیگران]، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی، ۱۳۸۳، ۵۲۰ صفحه.

تعاریف و مفاهیم

سواد اطلاعاتی یکی از ملزومات و پیش‌نیازهای جنبش نرم‌افزاری است، زیرا می تواند توانایی پرورش فکر را در جهت شناسایی نیازهای اطلاعاتی، شناسایی منابع و نظام‌های اطلاعاتی، جست‌وجو و بهره‌گیری بهینه از آن منابع و نظام‌ها، و در نهایت

- ماهیت اطلاعات و سواد اطلاعاتی
- پیش نیازهای دستیابی به مهارت سواد اطلاعاتی
- سواد اطلاعاتی و مدیریت دانش در سازمان ها
- نقش سواد اطلاعاتی در رفتار اطلاع یابی پژوهشگران
- آموزش سواد اطلاعاتی به عنوان یک ضرورت
- ارزیابی عوامل کیفی در سواد اطلاعاتی
- مباحث عینی و کاربردی پیرامون سواد اطلاعاتی در دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشگاه علوم پزشکی، دانشگاه صنعتی شریف دانشگاه تهران، دانشگاه آزاد، کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
- آموزش از راه دور و سواد اطلاعاتی
- وب سایت ها و سواد اطلاعاتی
- آموزش مجازی سواد اطلاعاتی

فرایند فراخوان، ارزیابی و ارائه مقالات همایش در پی فراخوان همایش، بیش از پنجاه چکیده به دبیرخانه همایش رسید که با توجه به ارزیابی کمیته علمی، ۲۵ مقاله برای ارائه به صورت سخنرانی و ۸ مقاله به صورت پوستر برگزیده شد. مقاله ها در این همایش و نیز در مجموعه مقالات آن به گونه ای است که از مباحث نظری و کلی آغاز شده و به مباحث عینی تر و کاربردی به پایان می رسد. از این رو، یک نظم موضوعی نیز در آن رعایت شده است. مقاله ها به همان فرمتی که در همایش ارائه گردید و متن آن به دبیرخانه تحویل شد در مجموعه مقالات همایش چاپ شده است. به عبارت دیگر، تلاش نشد تا شیوه استناددهی و ماخذنویسی در همه مقاله ها یکدست شود، زیرا این امر با توجه به ضرورت چاپ سریع مجموعه مقاله ها وقت گیر بود.

مباحث طرح شده در همایش سواد اطلاعاتی، بحثی قدیمی با مضمونی نوین می باشد. شیوه بهره گیری از کتابخانه که پیش از انقلاب به عنوان واحد درسی در رشته هایی چون علوم تربیتی گنجانیده شد، ناظر بر قدمت آن و در برگیری مباحث اطلاع رسانی نوین، جامعه اطلاعاتی، کاربرد فناوری اطلاعات، بهبود کیفیت در بازیابی و... مضمون نوین سواد اطلاعاتی می باشد. در اینجا به ذکر شمه ای از مباحث نوین سواد اطلاعاتی که در همایش آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه ها، مراکز اطلاع رسانی و موزه ها، ارائه شده است می پردازیم:

- تحکیم جایگاه کتابداران به عنوان کارگزاران اطلاعات
- سیاست های سواد اطلاعاتی
- نظریه های یادگیری و آموزش کتابخانه ای
- دانش فراشناخت و سواد اطلاعاتی

